

"Tito je naše sonce. Tito je naše srce. Naša sreča je neskončna, ker nas združuje ista ljubezen," so mladi Jugoslovani prepevali na Dnevu mladosti leta 1979, zadnjem za Josipa Broza Tita. "Tito simbolizira tudi povojni komunistični režim, ki so ga zaznamovale obsežne in grobe kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin," so leta 2011 zapisali ustavni sodniki v obrazložitvi, zakaj poimenovanje ceste po Titu v Ljubljani ni primerno.

---

120 let po rojstvu dosmrtnega predsednika SFRJ je človek lahko le še zbegan: medtem ko spomin nanj v nekaterih državah nekdanje Jugoslavije brišejo, so se v drugih odločili za njegovo trženje. In na vprašanje "Kdo je bil Tito?" bi v času kapitalizma lahko prenehali odgovarjati z interpretacijami, obtožbami, poveličevanji ali celo molkom ter raje dejali: "Za 20 evrov vam to lahko razkrijemo z interaktivno tehnologijo."

Z vidika popotnika, ki se odpravi po poteh AVNOJ-a in skoči še v Sutjesko, je prihod v Kumrovec, rodno vas Josipa Broza, poln razburjenja ob misli, da bo prišel tja, kjer se je vse začelo, kmalu pa ga zamenja zmedenost. Na poti iz Zagreba proti Kumrovcu, če se peljete preko Zagorja, so sicer table za omenjeni kraj, a nikjer nobene, ki bi oglaševala hišo maršala, čigar pogreba leta 1980 se je udeležilo okoli 127 delegacij s celega sveta. Namesto panoja, ki bi tako kot za Postojnsko jamo v Sloveniji, že 50 kilometrov prej turiste vabil k ogledu rojstne hiše Josipa Broza Tita, je nekaj kilometrov iz Zagreba velika tabla, ki usmerja k rojstni hiši dr. Franja Tuđmana, ob prihodu v Kumrovec pa pot vodi le do parkirišča muzeja Staro selo.

In ko obiskovalec, prevzet od junaških zgodb iz Jugoslavije, parkira pred muzejem, pravzaprav ne ve ali je sploh prišel na pravo mesto. Generaciji, ki se je rodila, ko je bil Tito že pokojen, up vlijejo starejši obiskovalci, ki na klopeh pred kompleksom ližejo sladoled in klepetajo o starih časih, Titu in vojnah, ki sta zaznamovali njihova življenja.

Je Tito le še blagovna znamka?

"Je tukaj rojstna hiša Josipa Broza Tita," prodajalca vstopnic nestrpno vpraša mlajši obiskovalec. Videti je, kot da bi se moški ob glasnemu vprašanju rahlo zdrznil, nato pa pokima in molče izroči vstopnice. 4. maja leta 2012, 32 let po Titovi smrti, je bilo okoli njegovega kipa, ki stoji v neposredni bližini rojstne hiše, sedem vencev – od zvez borcev in drugih, ki se Tita še spomnijo in ki (si) o njem (upajo) govorijo(-iti)

.

V Bosni in Hercegovini očitno razmišljajo drugače, saj so ugotovili, da turiste privlači zgodovina Jugoslavije. Zato si v Jajcu lahko ogledate vrsto fotografij nasmejanih Italijanov, Nemcev, Avstrijcev, Britancev in drugih, ki kljub vrvi, tam napeti z namenom, sedijo na stolu, na katerem je med zasedanji sedel Tito. V Sutjeski vam ne more uiti ogromen spomenik, kjer kljub 250 stopnicam do vrha in žgočem soncu lahko srečate Britance, ki šepetaje razlagajo, kaj vse se je v tej ozki dolini dogajalo. Pri Titovi špilji v Drvarju pa so brez besed ostali še slovenski turisti, ko je vodja obnovljenega muzeja ob razlagi o nemškem desantu dejala: "Nemcem se desant ni posrečil, saj so pristali na napačni strani doline, Titu pa je uspelo pobegniti. In dobro da mu je, saj je vprašanje, kaj bi se v nasprotnem primeru zgodilo z nami in kje bi bili danes."

Politične konotacije vstran tudi v Sloveniji imamo več destinacij, ki se jih je dotaknila Titova roka in bi v državno blagajno lahko prinesli nekaj dodatnih evrov. Izpostavimo lahko Vilo Bled, kočo Planiko na Pokljuki, grad Brdo pri Kranju pa tehniški muzej v Bistri, ki hrani zbirko limuzin, s katerimi se je vozil Tito. A s spremembami vlad tako v Sloveniji kot na Hrvaškem je odnos do nekdanjega dosmrtnega predsednika SFRJ poln občutljivosti. Da je čas, da to prerastemo, so v neki meri ugotovili tudi organizatorji Dneva mladosti, dvodnevnega multimedijskega dogodka, ki se bo letos, 25. in 26. maja, odvil v Kumrovcu. Na svoji spletni strani, kjer obljubajo glasbeni program, arhitekturni ogled Kumrovca in prikazovanje filma Cinema Komunisto, so zapisali: "Bratstvo in edinstvo se je zaključilo. Čas je, da se spoznamo takšne, kot smo."